

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Μπορείτε να απαντήσετε είτε σε όλες είτε επιλεκτικά σε ασκήσεις που παρουσιάζουν, κατά την γνώμη σας ενδιαφέρον. Θα δοθούν οι ενδεικτικές απαντήσεις την επόμενη εβδομάδα.... προκειμένου να έχουν όλοι την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους. Θα γίνει εξατομικευμένη διόρθωση με διευκρινιστικά σχόλια για όποιον επιθυμεί.

Καλή και δημιουργική απασχόληση...

ΟΙ ΟΥΕΙΣ ΤΗΣ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1ο Το αναπόφευκτο τέλος της «ατομικής ευθύνης».

Ι. Η ΕΠΙΝΟΗΣΗ ΤΗΣ «ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ»

Ας εξετάσουμε, αρχικά, το αφήγημα της «ατομικής ευθύνης». Είναι αλήθεια πως η επιβίωση της κοινωνίας μας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην επινόηση της «ατομικής ευθύνης», για την επιδίωξη «αποδεκτής» ανθρώπινης συμπεριφοράς. Το μυαλό μας «βομβαρδίζεται» καθημερινά από τους γύρω μας – οικογένεια, σχολείο, μέσα ενημέρωσης, εργασία, εξουσία – για το ότι χρειάζεται να είμαστε «υπεύθυνοι για τις πράξεις μας», να «αναλαμβάνουμε τις ευθύνες μας», να πηγαίνουμε να ψηφίσουμε, να τηρούμε τους νόμους, να είμαστε ηθικοί κλπ.

Αυτό, έχει λειτουργήσει ως κάποιο βαθμό και επιτρέπει την ανθρώπινη συνύπαρξη σε μεγάλη κλίμακα. Προϋπόθεση για να μπορούμε να ζούμε μεταξύ μας, είναι το να έχουμε κοινωνίες με συνοχή και σεβασμό στον διπλανό μας. Άρα, η κάθε μονάδα, ο καθένας από εμάς, χρειάζεται να είναι «φορτωμένος» με το αίσθημα της ευθύνης των πράξεών του, ώστε να λειτουργεί το όλο σύστημα.

Όλο αυτό μοιάζει φυσιολογικό για τα πρώτα, βρεφικά βήματα ενός πολιτισμού. Είναι όμως ικανό να μας πάει παραπέρα;

ΙΙ. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Εκτός του ότι πολλοί άνθρωποι γύρω μας υποφέρουν από το ψυχολογικό βάρος όλων των «πρέπει» που φέρει η ύπαρξη της «ατομικής ευθύνης», λόγω των διαφορετικών εμπειριών και του ξεχωριστού βιολογικού υλικού μας, δεν μπορούμε όλοι και πάντοτε να είμαστε συνεπείς σε αυτές τις ευθύνες, με αποτέλεσμα να κάνουμε «λάθη», που βλάπτουν τους γύρω μας, αλλά κι εμάς τους ίδιους. Μάλιστα, η κοινωνία, με τη χρήση των νόμων και κυρώσεων/ποινών, μας τιμωρεί όταν δεν μπορούμε να αντεπεξέλθουμε σε αυτό το βάρος, παρόλο που γνωρίζουμε από τη μελέτη της ανθρώπινης συμπεριφοράς, πως είμαστε ως επί το πλείστον έρμαιο του βιολογικού μας υλικού και των εμπειριών/ερεθισμάτων που λαμβάνουμε κατά τη διάρκεια της ζωής μας. Δεν έχουμε πραγματικά την επιλογή να φερθούμε διαφορετικά από αυτό που λέμε ή κάνουμε, καθώς ο εγκέφαλός μας λαμβάνει αποφάσεις πολύ πριν τις «λάβουμε» εμείς.

Λαμβάνοντας, λοιπόν, υπ' όψιν τα παραπάνω, είναι εύλογο να αναρωτιόμαστε αν υπάρχει πραγματικά «ελευθερία βούλησης» και κατ' επέκταση «ατομική ευθύνη». Μάλλον όχι. Γι' αυτό, εξάλλου, τη χαρακτηρίζω «αφήγημα», γιατί δεν είναι παρά μια ανθρώπινη επινόηση, μια ακόμα ιστορία σαν αυτές που λατρεύουμε να σκαρφιζόμαστε ως είδος.

ΙΙΙ. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΠΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μια κοινωνία που για να μπορεί να λειτουργεί σωστά στηρίζεται κυρίως στην ανθρώπινη «ατομική ευθύνη» και στις αποφάσεις που εμείς λαμβάνουμε, δεν μπορεί να πάει αρκετά «μακριά», γιατί όσο κι αν έχουμε «αυτοαποθεωθεί», λέγοντας πως είμαστε υπέροχα πλάσματα, με τρομερά πολύπλοκους εγκεφάλους, εξαιρετικά υψηλή νοημοσύνη, πράγματα που φυσικά ισχύουν σε έναν βαθμό, σε σύγκριση με τις μηχανές έχουμε πολύ περιορισμένες αισθήσεις και νοημοσύνη.

Όποτε ακούω να κατηγορούνται άνθρωποι για τη συμπεριφορά τους και το ότι η λύση είναι το να γίνουμε περισσότερο «ηθικοί», να αποκτήσουμε περισσότερη «παιδεία», ώστε να έχουμε ακόμα την «ατομική ευθύνη» για ό,τι κάνουμε, δε μπορώ παρά να σκεφτώ πως, ως τρόπος σκέψης, μου φαίνεται εντελώς απαρχαιωμένος. Όχι πως δε χρειάζονται όλα τα παραπάνω, όμως, όσο αφήνουμε επάνω μας το βάρος των ευθυνών, θα προκύπτουν συνεχώς προβλήματα, γιατί, πολύ απλά, είμαστε όντα γεμάτα ατέλειες και οι συμπεριφορές μας πολλές φορές βγαίνουν εκτός ελέγχου.

Παρασυρόμαστε από τα συναισθήματά μας, λειτουργούμε εν βρασμό, παίρνουμε αποφάσεις με το θυμικό μας και όχι βάσει αδιαμφισβήτητων στοιχείων και επιστημονικών δεδομένων, έχουμε πάθη, αδυναμίες, πάντα ανάλογα του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζούμε. Μάλιστα, έχουμε «εφεύρει» και τη γνωστή φράση, που ως από μηχανής Θεός, μας.. εξιλεώνει, κάθε φορά που κάνουμε λάθος: «δεν πειράζει, τα λάθη είναι ανθρώπινα». Όντως, είναι και δικαιολογούμαστε αν τα κάνουμε! Γιατί όμως επιμένουμε να τα ενσωματώνουμε στην οργάνωση της κοινωνίας μας;

IV. ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΦΕΥΓΟΥΝ ΣΤΑΔΙΑΚΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Παρατηρώντας την ανθρώπινη εξέλιξη, βλέπουμε διαρκώς μια μετακύλιση (μετάθεση) των ευθυνών στις μηχανές, δείγμα που είναι αρκετά ελπιδοφόρο. Ήδη, αρκετές αποφάσεις για τη ζωή μας λαμβάνονται από τις μηχανές. Φανάρια, όργανα μέτρησης, αυτοκίνητα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ιστοσελίδες, εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα. Η ίδια η επιστήμη και η τεχνολογία παρακάμπτουν σε πολλούς τομείς την «ατομική ευθύνη» των ανθρώπων.

Για παράδειγμα, αν κάποιος πριν από την ανακάλυψη των αριθμομηχανών έκανε δουλειά, στην οποία χρειάζονταν πολλοί και πολύπλοκοι μαθηματικοί υπολογισμοί, θα είχε «ατομική ευθύνη» εάν υπολόγιζε κάτι λάθος. Με τη βοήθεια των μηχανών όμως, μεγάλο μέρος αυτής της ευθύνης φεύγει από πάνω του.

Το ίδιο θα συμβεί και με τα αυτοοδηγούμενα αμάξια σε μερικά χρόνια. Η «ατομική ευθύνη» των οδηγών που κοιμούνται στο τιμόνι, που παραβιάζουν STOP, που παρκάροντας, χτύπησαν το πίσω αμάξι, εξαλείφεται, καθώς όλα αυτά πλέον θα τα αναλάβουν οι μηχανές, με (σχεδόν απόλυτα) αλάνθαστο τρόπο, μιας και οι μηχανές δεν είναι αφηρημένες, δε νυστάζουν και κάνουν υπολογισμούς με ακρίβεια.

V. ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΙ ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΜΗΧΑΝΕΣ – ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Σκεφτείτε, λοιπόν, βάσει όλων των παραπάνω, εάν το στήσιμο μιας ολόκληρης κοινωνίας πάνω στην «ατομική ευθύνη» ενός ανθρώπινου πλάσματος, με τόσες αδυναμίες, είναι η πιο κατάλληλη επιλογή. Τα αποτελέσματα τα βλέπουμε γύρω μας, είμαστε μεν ικανοί για το καλύτερο, αλλά και για το χειρότερο, απέχοντας αρκετά από το να μπορέσουμε να αποκαλέσουμε τους εαυτούς μας «πολιτισμένο είδος».

Τα αμέσως επόμενα χρόνια, αναμένεται πραγματική επανάσταση στην τεχνητή νοημοσύνη και, αργά ή γρήγορα, δε θα υπάρχει κανένας τομέας όπου οι άνθρωποι θα τα καταφέρνουν καλύτερα από τις μηχανές. Οπότε οι ευκαιρίες να εξελιχθούμε γρήγορα, θα μας χτυπήσουν την πόρτα. Παράλληλα, όμως, χρειάζεται να σκεφτούμε αν χρειαζόμαστε ανθρώπους να παίρνουν αποφάσεις για εμάς (βλέπε πολιτικοί). Χρειάζεται να σκεφτούμε πώς θα αλλάξουμε όλους τους απαρχαιωμένους θεσμούς που μας υποδουλώνουν, οι οποίοι, έτσι κι αλλιώς, θα συνθλιβούν αναπόφευκτα από τη ραγδαία άνοδο των μηχανών και της τεχνολογίας.

Βάσει αυτών των ανακαλύψεων, τα αμέσως επόμενα χρόνια θα υπάρξουν, ελπίζω, εξελίξεις και στο δικαστικό σύστημα.

Ένα μέλλον στο οποίο δε θα έχουν κυρίαρχο ρόλο οι μηχανές στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, φαντάζει απλώς παρανοϊκό. Πώς γίνεται να μη χρησιμοποιήσουμε τη δύναμή τους, όταν τη διαθέτουμε; Είναι σαν να θέλεις να πάρεις τηλέφωνο να ειδοποιήσεις κάποιον για κάτι επείγον, να έχεις κινητό στην τσέπη σου, αλλά εσύ να επιλέγεις να πάρεις το λεωφορείο, για να τον συναντήσεις face to face και να του το πεις. Αδιανόητο.

Όσο, λοιπόν, πιο πολιτισμένη γίνεται η κοινωνία μας, τόσο περισσότερο αναμένεται να αφαιρούνται οι ευθύνες από πάνω μας και να μεταβιβάζονται σε κάτι ανώτερο (με πολλούς τρόπους) από εμάς, που δεν έχει άλλη επιλογή, παρά να πάρει την πιο σωστή απόφαση, βάσει πάντα των τελευταίων επιστημονικών ανακαλύψεων. Έτσι, οι ευθύνες εξαφανίζονται, το blame game εξαφανίζεται. Το μόνο που παραμένει είναι η εξέλιξη και η πρόοδος.

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 1ο ΚΕΙΜΕΝΟ

A.1. Γιατί σύμφωνα με το κείμενο η έννοια της "ατομικής ευθύνης" είναι ένα αφήγημα, δηλαδή μια ιστορία που επινόησε ο άνθρωπος και που εν τέλει και τον ίδιο βαραίνει και την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας δεν εξασφαλίζει; (60-80 λέξεις) (η απάντηση αφορά τις ενότητες II και III του κειμένου)

B1. Ποιες από τις παρακάτω προτάσεις συμφωνούν με τις απόψεις που κατατίθενται στο κείμενο (Σ ή Λ); Για την τεκμηρίωση των επιλογών σας να παραπέμψετε στα σχετικά χωρία του κειμένου.

1. Η ατομική ευθύνη είναι ελεύθερη επιλογή του ανθρώπου

2. Η ατομική ευθύνη έχει λειτουργήσει θετικά για την κοινωνική συνοχή όχι όμως για προηγμένα στάδια εξέλιξης του πολιτισμού
3. Είναι προβληματική/δυσχερής και ουτοπική η εκπλήρωση της ατομικής ευθύνης από τον άνθρωπο
4. Ο άνθρωπος που ελέγχεται κατ' εξοχήν από νευροφυσιολογικούς παράγοντες , ορθά τιμωρείται όταν δεν εκπληρώνει το ατομικό του χρέος
5. Δεν είναι δυνατόν να εξαρτάται η κοινωνική ευρυθμία από το αν και κατά πόσον ο άνθρωπος, η κορωνίδα κατά τα άλλα της δημιουργίας, κατανοεί την ατομική του ευθύνη και ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις που αυτή συνεπάγεται
6. Είναι εφιαλτική η προοπτική μιας εποχής όπου οι μηχανές θα επιτελούν αλάνθιστα όλες τις λειτουργίες εξαλείφοντας τον παράγοντα του ανθρώπινου λάθους
7. Στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης, δεν ενδείκνυται η εξάρτηση μιας ολόκληρης κοινωνίας από τον επισφαλή ανθρώπινο παράγοντα
8. Στα παρακάτω ερωτήματα η απάντηση είναι αρνητική. ***Είναι άραγε η «ατομική ευθύνη» ο πιο κατάλληλος οδηγός για ένα μέλλον ανθρώπινης ευημερίας; Χρειάζεται να δίνουμε ολοένα και περισσότερες ευθύνες στον άνθρωπο σε μια εποχή τεχνολογικής προόδου;***

B2. α) Στην ενότητα IV του κειμένου "καλωσορίζεται" ως ελπιδοφόρα η εποχή κατά την οποία οι ευθύνες μετατίθενται στις εξελιγμένες μηχανές. **Πώς αιτιολογείται αυτή η άποψη /θέση στη συγκεκριμένη ενότητα;**

β) Στην ενότητα V του κειμένου διατυπώνεται η προσδοκία ότι τα προσεχή χρόνια, με την επανάσταση στην τεχνητή νοημοσύνη σταδιακά, δεν θα υπάρχει κανένας τομέας όπου οι άνθρωποι θα τα καταφέρνουν καλύτερα από τις μηχανές. Και ίσως να μην χρειαζόμαστε ανθρώπους να παίρνουν αποφάσεις για εμάς (πολιτικοί/δικαστές). **Με ποιους τρόπους νομίζετε ότι υποστηρίζεται στο κείμενο η επαναστατική αυτή άποψη;**

ΣΗΜ : δεν απαιτείται να αναφερθούν ονομαστικά μόνο οι τρόποι και τα μέσα πειθούς, αλλά να εντοπιστούν εφόσον υπάρχουν επιχειρήματα, η δομή, οργάνωση συλλογισμού, σκέψης, τρόποι οργάνωσης της παραγράφου, στατιστικές μελέτες, παραδείγματα, απόψεις ειδικών, περιγραφή, αφήγηση γεγονότων, , ρηματικά πρόσωπα, κατάλληλες γλωσσικές επιλογές κοκ) - Απαντάμε με στοιχεία από το κείμενο και δεν παραθέτουμε ασύνδετα/αποπλαισιωμένα την σχετική ορολογία

ΚΕΙΜΕΝΟ 2ο Πανδημία και ατομική ευθύνη: Να συμπεριφερόμαστε σαν να είμαστε φορείς του ιού

Ρώτα τι μπορείς να κάνεις εσύ για την κρίση

1. Σήμερα, όλοι μαζί και καθένας από εμάς ξεχωριστά, καλούμαστε να διαχειριστούμε μια ασυνήθιστη κατάσταση, μια πανδημία, η οποία αυτήν τη στιγμή βρίσκεται στο ξεκίνημά της και είναι άγνωστο το πώς θα εξελιχθεί. Δεν είναι βέβαιο το πόσο θα διαρκέσει όμως το μόνο βέβαιο είναι ότι εκατοντάδες ερευνητές και χιλιάδες άλλοι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο εργάζονται σκληρά, δίνοντας τον καλύτερο εαυτό τους για να βγούμε το συντομότερο δυνατόν και με τις λιγότερες απώλειες από αυτή την κατάσταση. Αυτό δεν σημαίνει, όμως, ότι εμείς οι υπόλοιποι πρέπει να μένουμε αμέτοχοι και να περιμένουμε από τους άλλους να μας σώσουν. Ο καθένας από εμάς, με τη στάση του, τις αποφάσεις και

τις πράξεις του μπορεί να συνεισφέρει περισσότερο απ' όσο νομίζει στη διαχείριση και στην επίλυση της κρίσης και να αναλάβει τελικά την ευθύνη που του αναλογεί. Σε μια κρίση το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να σκέφτεται κάποιος είναι ποιο είναι το διακύβευμα. Ποιος και τι κινδυνεύει. Το δεύτερο είναι τι μπορεί και τι πρέπει να κάνει/να πράξει, ώστε να συμβάλει στην καλύτερη δυνατή έκβαση. Αυτό συνεπάγεται μια σειρά από ευθύνες και υποχρεώσεις.

2. (...)Οι πράξεις μας αλλά και ο τρόπος σύμφωνα με τον οποίο οδηγούμαστε σε αυτές, δηλαδή το πώς αποφασίζουμε, είναι αυτό στο οποίο θα επιχειρήσουμε να σταθούμε και να το αναλύσουμε λεπτομερέστερα. Γιατί μας απασχολεί το τι κάνει ή τι δεν κάνει κάποιος; Γιατί είναι σημαντική η πράξη ή η απραξία μας; Διότι, καλώς ή κακώς, αυτό το οποίο μας χαρακτηρίζει, αυτό που μας κάνει να είμαστε αυτό που είμαστε τελικά, δεν είναι αυτό που πιστεύουμε, αυτό που θέλουμε ή αυτό που αισθανόμαστε, αλλά αυτό που κάνουμε. Οι πράξεις μας είναι αυτές που μας καθορίζουν. Και το βάρος της ευθύνης των πράξεων και των επιλογών μας είναι εκείνο το οποίο κουβαλάμε σε όλη την υπόλοιπη ζωή μας. Στη διαχείριση μιας κρίσης σαν αυτή που διανύουμε η ευθύνη των πράξεών μας έχει αντίκτυπο σε ένα πλέγμα σχέσεων, το οποίο περιλαμβάνει εμάς, τον στενό οικογενειακό, συντροφικό, φιλικό και επαγγελματικό μας κύκλο, την τοπική κοινότητα και την ίδια την πολιτεία. Η ευθύνη μας απέναντι σε όλους αυτούς σημαίνει υποχρεώσεις, καθήκοντα και τελικά συγκεκριμένες αποφάσεις, πράξεις και συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα: Η ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας συνεπάγεται την υποχρέωσή μας να παραμείνουμε υγιείς και να παραμείνουμε ελεύθεροι (...) Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να θέσουμε οι ίδιοι όρια στον εαυτό μας, καθώς και ένα αυστηρό πρωτόκολλο συνηθειών, ώστε να ελαχιστοποιήσουμε τις πιθανότητες να προσβληθούμε. Σε τέτοιες συνθήκες οφείλουμε να συμπεριφερόμαστε σαν να είμαστε φορείς του ιού, ακόμα και αν δεν είμαστε. Με τον τρόπο αυτό, η έννοια της αυτονομίας λαμβάνει το πραγματικό της νόημα. Αυτόνομος είναι αυτός που μόνος του θέτει κανόνες και όρια στις πράξεις και στη συμπεριφορά του. Η έννοια της αυτονομίας, ο αυτοπεριορισμός, όχι επειδή κάποιο πρόσωπο ή θεσμός το επιβάλλει, δεν έρχεται σε σύγκρουση με την προσωπική ελευθερία. Κάθε άλλο. Κάποιος που επιλέγει ο ίδιος τον περιορισμό του εαυτού του είναι ο μόνος ελεύθερος σε περίπτωση μιας τέτοιας κρίσης, καθώς, αν ο ίδιος δεν θέσει τους κανόνες, κάποιος εξωτερικός παράγοντας θα τον αναγκάσει να περιοριστεί και αυτό μπορεί ενδεχομένως να συμβεί ακόμα και με τη χρήση βίας. Ο αυτοπεριορισμός μας είναι μια πράξη ευθύνης τόσο απέναντι στον εαυτό μας όσο και απέναντι στον συνάνθρωπό μας. Όταν η ατομική ευθύνη είναι απύσχα, κάποιος τρίτος παράγοντας, το κράτος σε αυτήν την περίπτωση, αναγκάζεται να επιβάλλει τη συμπεριφορά αυτή. Για παράδειγμα, όταν έκλεισαν τα σχολεία, πολλά παιδιά συνέχισαν να συναθροίζονται στις καφετέριες. Όταν έκλεισαν οι καφετέριες και τα γυμναστήρια, πολλοί γέμισαν τις παραλίες μέχρι να επιβληθεί αμέσως το κλείσιμό τους από την πολιτεία. Ο μη αυτοπεριορισμός επιβάλλει μέτρα στέρησης της ελευθερίας. Αν θέλουμε, λοιπόν, να είμαστε ταυτόχρονα υγιείς και ελεύθεροι, οφείλουμε να πράττουμε με αίσθημα ατομικής ευθύνης και να περιορίζουμε μόνοι μας, με δική μας απόφαση και λογική κρίση, τον εαυτό μας. Η αλόγιστη συμπεριφορά μας και η έκθεσή μας σε κίνδυνο ουσιαστικά θέτει σε κίνδυνο, εκτός από τον εαυτό μας, και τους αμέσως επόμενους κύκλους.

3 (...)Τελικά, το πιο σημαντικό εφόδιο, το πιο σημαντικό όπλο και το πιο σημαντικό αντίδοτο απέναντι σε κάθε ιό και σε κάθε πανδημία είναι η δυνατότητα του ανθρώπου να σκέφτεται και να δρα με βάση τη λογική και την υπευθυνότητα. Αυτό το ακαταμάχητο πλεονέκτημα του είδους μας μάς οδηγεί να συμπεριφερόμαστε με υπευθυνότητα, ψυχραιμία και συνέπεια, και μας δίνει τη δυνατότητα να αξιοποιούμε με τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο τον τεράστιο πλούτο συναισθημάτων που έχουμε όλοι μέσα μας(...) Είναι βέβαιο ότι η κρίση αυτή, όπως όλες οι παρόμοιες κρίσεις στην ιστορία της ανθρωπότητας, θα ξεπεραστεί σύντομα και η ζωή θα επανέλθει στους κανονικούς της ρυθμούς. Το θέμα είναι να ξεπεραστεί με τον λιγότερο επώδυνο τρόπο για όλους μας. Κι αν έχουμε πάντα στο μυαλό μας ότι κάθε κρίση αποτελεί μια ευκαιρία. Μια ευκαιρία να σκεφτούμε, να γνωρίσουμε και να αξιολογήσουμε καλύτερα τον εαυτό μας και τους γύρω μας. Μια ευκαιρία να ανταποκριθούμε στην ευθύνη που μας αναλογεί σε μια τέτοια συγκυρία, ωριμάσουμε, να ενηλικιωθούμε, να συνεισφέρουμε έμπρακτα, να περάσουμε από τη θεωρία στην πράξη, να νοιαστούμε, να σεβαστούμε και να εμπιστευτούμε τον

άνθρωπο, την επιστήμη και τους θεσμούς, αλλά και να καταλάβουμε πόσο εύθραυστη και πολύτιμη είναι η ζωή.

ΤΩΝ ΑΛΚΗ ΓΟΥΝΑΡΗ & ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΚΡΑΒΑ 16.3.2020 Πηγή: www.lifo.gr

Ο Άλκης Γούναρης είναι διδάκτωρ Φιλοσοφίας, επιστημονικός συνεργάτης και ερευνητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) Ο Κωνσταντίνος Γκράβας είναι διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης (ΙΦΕ) του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και αναλυτής διεθνών αγορών

ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 2ο ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Πώς συνδέεται, σύμφωνα με το κείμενο, η ατομική ευθύνη με την διαχείριση της τρέχουσας κρίσης της πανδημίας; (60-80 λέξεις)

B1. Στην 2η παράγραφο οι συγγραφείς διαπιστώνουν ότι αυτοπεριορισμός και ελευθερία δεν είναι έννοιες αντίθετες αλλά αλληλένδετες. Να εντοπίσετε και να παρουσιάσετε την οργάνωση του επιχειρήματος που αιτιολογεί αυτή την άποψη. (Στην άσκηση αυτή θα σας βοηθήσουν οι υπογραμμισμένες φράσεις και λέξεις)

B2. Στο παρακάτω απόσπασμα από τον επίλογο του κειμένου, όπως και στο μεγαλύτερο μέρος του, οι συγγραφείς χρησιμοποιούν το α' πληθυντικό πρόσωπο "*Μια ευκαιρία να σκεφτούμε, να γνωρίσουμε και να αξιολογήσουμε καλύτερα τον εαυτό μας και τους γύρω μας. Μια ευκαιρία να ανταποκριθούμε στην ευθύνη που μας αναλογεί σε μια τέτοια συγκυρία, ωριμάσουμε, να ενηλικιωθούμε, να συνεισφέρουμε έμπρακτα, να περάσουμε από τη θεωρία στην πράξη, να νοιαστούμε, να σεβαστούμε και να εμπιστευτούμε τον άνθρωπο, την επιστήμη και τους θεσμούς, αλλά και να καταλάβουμε πόσο εύθραυστη και πολύτιμη είναι η ζωή.*"

α) Να αξιολογήσετε την επιλογή του ρηματικού προσώπου σε σχέση με το περιεχόμενο του κειμένου και το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που επιδιώκουν οι συγγραφείς..

β) Η αναδιατύπωσή του σε τριτοπρόσωπη ρηματική διατύπωση ποιες υφολογικές και επικοινωνιακές μεταβολές θα επέφερε;

B3. ΣΥΓΓΚΡΙΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: ποιες διαφορές εντοπίζετε ανάμεσα στα δύο κείμενα (κείμενο 1 και 2) ως προς την τοποθέτησή τους στο θέμα/ ζήτημα της ατομικής ευθύνης; Στην απάντησή σας να συνυπολογίσετε

α) την διαφορετική χρονική κατάσταση και συγκυρία δημοσίευσης των δύο κειμένων

β) την διαφορετική ιδιότητα των συντακτών των δύο κειμένων (90-100 λέξεις)

Δ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Αφού διαβάσατε τα δύο κείμενα αναφοράς και με δεδομένη την παρούσα συγκυρία της πανδημίας, καλείστε να διατυπώσετε τεκμηριωμένα τις απόψεις /θέσεις σας για την ατομική ευθύνη. Το κείμενό σας να έχει την μορφή μηνύματος που ανεβάζετε στον προσωπικό σας λογαριασμό σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης (έως 300 λέξεις)

Υιοθετήστε ένα πιο άμεσο, οικείο προφορικό ύφος. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το α' ρηματικό πρόσωπο, όποιο τρόπο /μέσο πειθούς επιθυμείτε, σχήματα λόγου, εκφραστικά μέσα, οτιδήποτε εξυπηρετεί τον επικοινωνιακό σκοπό που υπηρετεί το κείμενό σας

Λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα συγκυρία /κατάσταση, τι πιστεύετε ότι καυτηριάζει ο σκιτσογράφος; Πού αποσκοπεί; (60-80 λέξεις)

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΕΥΕΤΑΙ
ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΕΙ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΩΝ, ΓΙΑΤΙ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΑΓΝΩΣΤΕΣ
ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΛΕΞΕΙΣ, ΟΠΩΣ:
«ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ».

